

2012-04-04

Dnr 43-2011:1667

Falu kommun

info@falun.se

Rektorer vid skolenheterna på skolenheterna på Lugnetgymnasiet

gunnar.johansson@falun.se

leif.isaksson@falun.se

annika.paulsson@falun.se

sandra.pettersson@falun.se

therese.bjornbom@falun.se

Beslut för gymnasieskola

---

efter tillsyn av de fem skolenheterna på Lugnet-
gymnasiet i Falu kommun

Tillsyn av de fem skolenheterna på Lugnetgymnasiet

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Falu kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. skolenheterna på Lugnetgymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 6 - 7 december 2011.

Lugnetgymnasiet består av fem skolenheter som leds av varsin rektor. Varje rektor ansvarar för 1-3 program. Verksamheten har under de senaste åren präglats av flera rektorsbyten. Skolinspektionen bedömer att varje skolenhet behöver vidta flera åtgärder för att alla elever ska nå kunskapskraven i samtliga ämnen och att resultaten i övrigt ska höjas. Skolverkets statistik visar att elevernas grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier har sjunkit.

De fem skolenheterna har ingen benämning som tydliggör rektorernas ansvarsområden och skolenheterna har inte heller en fast utformning över tid. Detta medför svårigheter för respektive rektor att följa upp den undervisning som bedrivs utanför det egna ansvarsområdet. Skolinspektionen bedömer därför att det finns behov att se över organisationen av de fem skolenheterna, för att rektor ska ha möjlighet att själv leda sin skolenhet på ett sätt som uppfyller författningarnas krav. Vid tillsynen framkommer att rektorerna saknar underlag för att bedöma lärarnas kompetens, vilket medför att underlag för att planera nödvändig kompetensutveckling för lärarna inte finns.

Skolinspektionen bedömer även att det särskilda stödet bör utvecklas. I detta arbete är anpassningen av undervisningen till elevernas förutsättningar och behov ett första steg att ge elever möjlighet att nå kunskapskraven. Vidare bör insatta stödjande åtgärder följas upp, utvärderas och omprövas för att säkerställa att insatserna ger förväntat resultat. Åtgärdsprogram bör även utvecklas för att uppfylla författningarnas krav samt elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål ska erbjudas detta.

De tre kommunala gymnasieskolorna i Falu kommun har tagit ett gemensamt

grepp för att strukturera värdegrundsarbetet men de fem skolenheterna på Lugnetgymnasiet har ännu inte färdigställt sina nya planer mot kränkande behandling och den nuvarande planen mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. Skolenheterna på Lugnetgymnasiet präglas av en respektfull stämning och omsorg om eleverna. Skolan arbetar förebyggande för att förhindra kränkande behandling och agerar också snabbt när kränkningar kommer till personalens kännedom. Skolenheterna saknar dock en samsyn kring förhållningssätt och ordningsregler där utarbetande i samverkan med elever och uppföljning av ordningsreglerna är bärande delar.

Vid Skolverkets inspektion år 2005 uppmärksammades behov av åtgärder inom ett antal områden. I denna tillsyn konstateras att flertalet av bristerna kvarstår.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av de fem skolenheterna på Lugnetgymnasiet i Falu kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falu kommun att senast den 2010-08-09 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Rektorerna och lärarna klargör inte vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Rektorerna och lärarna klargör för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer (4 kap. 14 § skollagen, Lgy 11 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter/Lpf 94 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter).
- Lärarna stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan (Lgy 11 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

- Lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgy 11 2.1 Kunskaper/Lpf 94 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper).
- Lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås, ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § skollagen, Lgy 11 2.1 Kunskaper/Lpf 94 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Rektorer och lärarna ger eleverna ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och håller eleverna informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Rektorer ser till att det vid skolenheten finns ett eller flera forum för samråd med eleverna, vid vilka frågor av betydelse för utbildningen behandlas (4 kap. 13 § skollagen).

Trygghet och studiero

Skolan präglas inte av trygghet och studiero.

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Rektorer ser till att skolenheterna har ordningsregler som utarbetats under medverkan av eleverna och som följs upp vid skolenheten (5 kap. 5 § skollagen).

- Rektorerna ser till att skolans plan mot kränkande behandling uppfyller författningarnas krav (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektorerna inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektorerna ser till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det (9 kap. 9 § 2010 års gymnasieförordning/8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning).
- Rektorerna ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Läraernas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Rektorerna och lärarna ser till att de nationella ämnesproven används som stöd för betygssättning (8 kap. 3 § 2010 års gymnasieförordning/7 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorerna tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chefer och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorerna tar inte ansvar för skolenheternas resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorerna ser till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.6 Rektorns ansvar).
- Rektorerna ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- (4 kap. 4 § skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.6 Rektors ansvar).
- Rektorerna ser till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet (4 kap. 4 § skollagen).
- Rektorerna tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen (4 kap. 6-7 §§ skollagen)

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenheternas inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorerna säkerställer att skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer med författningarnas krav (2 kap. 9-10 §§ skollagen).

Erbjudande av utbildning

Skolenheterna har inte rutiner för att tillse att eleverna deltar i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

I detta ingår att:

- Rektorerna ser till att skolan har rutiner för närvarokontroll och att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro (15 kap. 16 § skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik för Lugnetgymnasiet är den genomsnittliga betygspoängen 13,5 för läsåret 2010/2011, för kvinnorna 14,8 och för männen 12,7. Genomsnittlig betygspoäng för kommunen är 14,2 och för riket 14,1. När resultatet delas upp på programnivå har endast medieprogrammet en genomsnittlig betygspoäng över riksgenomsnittet, medan övriga program ligger under riksgenomsnittet.

Skolverkets statistik för Lugnetgymnasiet år 2006-2010 visar att 90-95 procent av eleverna har grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier för att år 2011 sjunka till 88,2 procent. Motsvarande värde för riket år 2011 är 87,1 procent. I Lugnetgymnasiet varierar andelen behöriga till universitets- och högskolestudier mellan 78 och 92 procent beroende på program. De program som uppvisar högst andel behöriga är elprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet medan det program som uppvisar lägst andel är teknikprogrammet.

Andelen elever som har fullföljt utbildningen inom fyra år för nybörjare låg läsåret 2010/2011 för skolan som helhet på 87,4 procent, jämfört med riksgenomsnittet 72,5 för motsvarande program. Uppdelat på program låg Lugnetgymnasiet över riksgenomsnittet för elprogrammet, medieprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt specialutformat program. Byggprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet låg

under riksgenomsnittet.

Resultat av värdegrundsarbetet

Skolenheterna genomför ingen regelbunden elevenkät men håller nu på med en kartläggning tillsammans med eleverna i samband med arbetet att ta fram en ny plan mot kränkande behandling. Skolenheterna har så kallade samråd varje vecka där rektor, specialpedagog, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska ingår, och där elevärenden och frågor kring gruppdynamik tas upp. I intervjuer med elever, lärare, personal och skolledning framkommer att det råder ett respektfullt klimat på skolan.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Rektorerna och lärarna klargör inte vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt skollagen och läroplanen ska rektorerna och lärarna för elever och föräldrar klargöra vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer. Lärarna ska också ge uttryck för att stärka elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.

I skolenheterna på Lugnetgymnasiet ges information om kursmål och kriterier vid introduktion av kurser och delvis även i ett digitalt system "It's learning". Det digitala systemet används även för att informera om undervisningens uppbygg och uppgifter som ska göras. Elever, lärare och skolledning förmedlar att det skiljer mycket hur lärare använder sig av systemet "It's learning". Många lärare använder inte systemet alls vilket försvårar för eleverna att få en helhetsbild av sina kurser. I samtal och i intervju med elever framkommer att målen inte är kända för alla eleverna i alla ämnen.

I elevintervjuer framkommer tydligt att vissa lärare behöver visa en större tillit till elevernas förmåga. Flera elever säger att det varierar mellan lärare, men att ett flertal lärare lägger mer fokus på att kritisera på ett negativt sätt än att föra samtal kring vad som kan utvecklas "Lärarna på den här skolan är lite gammaldags och borde stötta eleverna mer att nå målen och inte kritisera så mycket" lyder en elevutsaga. I intervjuer med lärare framkommer att många lärare har låga förväntningar på eleverna och att lärarna har uppfattningen att många elever inte "är motiverade att studera" eller "inte har ambitionen" att nå ett högre betyg. I Skolinspektionens lärarenkät våren 2011 svarar 14 procent att de inte tror att elever som de undervisar kan nå målen i alla ämnen.

Enligt läroplanerna ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås, ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

I intervju med elever framkommer att anpassningen varierar mellan kurser, ämnen, program och lärare. Enligt lärare kan anpassning ske genom att exempelvis uppgifter individanpassas eller genom att eleverna jobbar i olika grupp-konstellationer. I Skolinspektionens enkät våren 2011 svarar 22 procent av lärarna "stämmer dåligt" på påståendet att de har möjlighet att anpassa undervisningen. Några lärare förklarar detta med att fokus läggs på elever i behov av särskilt stöd och mindre på de elever som kan nå längre. Rektorerna bekräftar denna bild och tillägger även att det behövs vidareutbildning i hur lärare ska kunna möta varje elevs behov och också att det finns ett exkluderande synsätt hos vissa lärare. Detta kan yttra sig i att lärare säger att "denna elev borde inte gå här". Lärare säger även att många elever är nöjda med ett godkänt resultat på kursen.

Utredningen visar att skolenheterna på Lugnetgymnasiet brister när det gäller att klargöra målen för elever och föräldrar. Även arbetet med att se till att undervisningen anpassas till alla elever, oavsett kurs, ämne, program eller lärare uppvisar brister, liksom arbetet med att stärka elevernas tillit till sin egen förmåga. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 14 § skollagen, Lgy 11 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska elever ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vidare ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Enligt läroplanen ska läraren planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Inom skolenheterna på Lugnetgymnasiet finns flera forum för samråd med eleverna, exempelvis skolkonferens, elevkår, klassråd och matråd, men det tycks inte vara klargjort hos eleverna vilka funktioner och möjligheter dessa har. Det framkommer i intervjuer med lärare och elever att en elevkår har bildats för Lugnetgymnasiet under hösten. Det framkommer även att klassråden fungerar mycket olika i klasserna beroende på vilken lärare klassen har. Eleverna beskriver att det ofta är generell information om skolan som ges under klassråd och att frågor som rör undervisningens innehåll, arbetsformer eller redovisning är mer sällan förekommande. Eleverna upplever att det inte finns något forum för frågor om de är missnöjda med innehållet i en kurs eller hur undervisningen är upplagd.

I Skolinspektionens enkät våren 2011 svarar hälften av lärarna att elevdemokratien fokuserar mest på praktiska frågor av mindre betydelse medan 19 procent av lärarna, på samma fråga, svarar att de "inte vet". När det gäller elevernas möjlighet till inflytande över själva undervisningen framkommer i samtal och i intervjuer att denna möjlighet varierar stort mellan lärare, program och ämnen. Några elever säger att vissa av lärarna brukar fråga inför starten av en ny kurs, hur eleverna vill ha undervisningen upplagd, medan andra lärare inte gör det.

Av tillsynen framkommer att det finns brister i elevernas inflytande över utbildningen och att de forum för samråd med eleverna, vid vilka frågor av betydelse för utbildningen behandlas, inte fungerar som författningarna föreskriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 9 och 13 §§ skollagen, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan präglas inte av studiero.

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska det vid skolenheten finnas ordningsregler som utarbetats under medverkan av eleverna och som följs upp. Vidare ska det vid varje skolenhet/verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp. Enligt skollagen har rektorer, lärare och övrig personal anmälningsplikt när det uppstår kränkningar eller trakasserier. Huvudmannen måste få kännedom om uppgifterna för att en utredning ska kunna inledas och eventuella åtgärder vidtas.

I elevintervjuer framkommer att det inte finns några ordningsregler för skolenheterna utan att vissa lärare, ibland tillsammans med elever har bestämt ordningsregler för klassrummet, medan andra lärare inte har det. Lärarna förmedlar även att bristen på gemensamma ordningsregler bidragit till att miljön i skolenheterna har blivit sämre vad gäller nedskräpning och klotter. I Skolinspektionens enkät svarar en fjärdedel av lärarna att det "stämmer dåligt" att lärarna uppträder enligt när det gäller skolenheternas ordningsregler. 35 procent av lärarna svarar också att det "stämmer bra" att eleverna inte följer trivsel- och ordningsregler. I tillsynen framkommer att det finns brister när det gäller skolan ordningsregler och elevernas medverkan i utarbetandet och uppföljningen av dem.

För Falu gymnasier finns en gemensam plan mot kränkande behandling, men ännu ingen plan specifikt för respektive skolenhet på Lugnetgymnasiet. Planen anger inte heller vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp. Den innehåller inte heller någon redovisad utvärdering av tidigare plans åtgärder.

Utredningen visar att det finns brister när det gäller uppföljningen av skolenheternas ordningsregler och att Lugnetgymnasiets plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

5 kap. 5 §, 6 kap. 8 § skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektorerna inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

I skollagen anges att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Om utredningen så kräver ska skolans elevhälsa höras. Visar utredningen att eleven är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas där det framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn. En elev som har behov av studiehandledning på modersmålet har rätt att få det.

På skolan finns ett så kallat Samråd, bestående av elevhälsopersonal och rektorer, dit lärare anmäler elever som befaras inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås. I Samrådet tar rektorerna beslut om en utredning ska genomföras om elevens stödbehov. Vid skolenheterna på Lugnetgymnasiet utarbetar speciallärare/specialpedagoger och lärare åtgärdsprogram när en elev inte befaras nå kunskapskraven. Åtgärdsprogrammen behöver utvecklas för att uppfylla författningarnas krav. Vid Skolinspektionen dokumentgranskning av åtgärdsprogram konstateras att det i flera fall saknas beskrivning av vilka konkreta insatser som skolenheterna ska göra. De kan t.ex. formuleras som "Daglig kontakt och avstämning med kontaktlärare" och "Läraren X hjälper och stödjer eleven Y i karaktärsämneskurser". Åtgärdsprogrammen saknar även en beskrivning på hur åtgärderna ska följas upp.

De elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål ges inte detta enligt författningarnas krav. I intervju med rektorerna framkommer att "...det handlar mest om studievägledning. Vi har inte de som kan ämnena för att ge studiehandledning på modersmål".

Utredningen visar att det finns brister i de åtgärdsprogram som Lugnetgymnasiet upprättar och att elever som är i behov av studiehandledning på sitt mo-

dersmål inte får det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen, 9 kap. 9 § 2010 års gymnasieförordning/8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Motivering:

Enligt gymnasieförordningen ska de nationella ämnesproven användas som stöd för betygssättning.

Av Lugnetgymnasiets verksamhetsberättelse år 2010 framgår att en stor andel av avgångseleverna inte fick godkänt eller ej fullföljde nationella ämnesproven i matematik och svenska samtidigt som andelen som fick minst godkänt i slutbetyget för dessa ämnen var 94,9 – 100 procent. I intervju med rektorerna framkommer att lärarna gör sambedömning av de nationella ämnesproven i vissa fall, men inte överlag. I intervjun säger rektorerna att de kan se en diskrepans mellan nationella prov och slutbetyg. Rektorerna är osäkra på för vilka ämnen lärarna gör sambedömning. Enligt rektorerna har skolenheterna haft ett par studiedagar kring temat eftersom de anser att det finns ett stort behov av samverkan kring likvärdig bedömning. I intervju med lärare framkommer att betygsstatistiken analyserades i höstas för att finna tendenser, men att analysera skolenheternas betygsresultat inte är något återkommande systematiskt arbete.

Av utredningen framgår att det finns brister i hur skolenheterna använder de nationella ämnesproven som stöd för betygssättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

8 kap. 3 § 2010 års gymnasieförordning/7 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorerna tar inte sitt ansvar som pedagogiska ledare och chefer och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorerna tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och omsätter inte heller resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt läroplanen ska rektorn se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Av skollagen och läroplanen framgår att rektorn ska ta ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete samt att resultaten omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Rektorn har också ansvar för att arbetet dokumenteras och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

I intervju med rektorer framkommer att Lugnetgymnasiet under ett flertal år haft stor omsättning på rektorer. Det pedagogiska ledarskapet och kvalitetsarbetet vid skolenheterna har saknat kontinuitet. Lärare förmedlar även att omflyttningar av program mellan gymnasier i Falu kommun har gjort att det pedagogiska ledarskapet har blivit otydligare och att det inte har varit "pedagogiken i fokus". I Skolinspektionens enkät svarar 48 procent av lärarna att det "stämmer ganska dåligt" eller "stämmer inte alls" att rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Vidare svarar 52 procent av lärarna "stämmer ganska dåligt" eller "stämmer inte alls" att uppföljning av deras arbete leder till förändringar i arbetssätt och/eller metoder. I intervjuer med lärare framkommer att rektorernas pedagogiska ledarskap varierar i tydlighet och att stödet vid införandet av Gy11 inte har varit tillräckligt.

Rektorerna förmedlar att det pedagogiska ledarskapet bland annat sker genom besök under lektioner med efterföljande medarbetarsamtal, arbetslagsmedverkan och genom utvärderingar av kurser eller specifika frågor. Tillsynen visar att det pedagogiska ledarskapet varierar vid skolenheterna och att det inte finns någon systematik i hur rektorerna exempelvis gör lektionsbesök eller följer upp gemensamma frågor. I intervjuer med elever framkommer att det finns en osäkerhet kring vem som är deras rektor på skolenheten.

Enligt rektorerna analyseras inte elevernas kunskapsresultat på skolnivå. Skolledningen följer därmed inte upp resultaten över tid, mellan olika ämnen, kurser, elevgrupper eller lärare. Det finns inte heller något återkommande systematiskt arbete för att få fram elevernas eller vårdnadshavarnas synpunkter.

Skolinspektionen har vid tillsynen efterfrågat en förteckning över respektive skolenhets lärare, deras utbildning och de kurser de undervisar i utan att någon sådan har kunnat uppvisas. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen på Lugnetgymnasiet har de senaste åren ökat och är 2011 enligt Skolverkets statistik, 86 procent jämfört med riket 75 procent. Rektorerna har således inte ett aktuellt underlag för vilka lärare som har eller saknar utbildning för den undervisning de bedriver. Det saknas därför också underlag för att planera nödvändig kompetensutveckling för lärarna.

Av utredningen framgår att det pedagogiska ledarskapet behöver stärkas inom skolenheterna på Lugnetgymnasiet. Vidare framkommer att det saknas underlag och analyser för att skolan ska kunna bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 9 §, 4 kap. 4-7 §§ skollagen, Lgy11 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning:

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen avses med skolenhet en organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra. Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut, och har det ansvar, som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen och andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten, som har tillräcklig kompetens och erfarenhet, att fullgöra enskilda led-

ningsuppgifter och besluta i vissa frågor. Detta får ske i de fall det inte anges annat i författningarna.

Rektorer och gymnasiechef uppger att Lugnetgymnasiet är att betrakta som fem skolenheter som leds av varsin rektor. En av rektorerna är benämnd platschef, men har inget övergripande arbetsledaransvar. De fem skolenheterna är för närvarande organiserade enligt följande:

1. Samhällsvetenskapligt program, humanistiskt program, nationell-idrottsutbildning.
2. Teknikprogram och introduktionsprogram.
3. Ekonomiprogram och introduktionsprogram.
4. Bygg- och anläggningsprogrammet, industritekniskt program, media-program,
5. El- och energiprogram, Riksidrottsgymnasium.

De fem skolenheterna har ingen särskild benämning för att klargöra vilka program rektorerna ansvarar för. I intervju med rektorerna framkommer att förändringar av rektorernas ansvarsområden nyligen har skett och att ytterligare förändringar planeras utifrån arbetsbelastning. Skolenheterna har därmed ingen fast utformning över tid.

Rektorerna ansvarar inte för samtliga lärare som undervisar eleverna inom respektive program vad avser elevernas individuella val, utan dessa lärare är fördelade mellan flera olika rektorer på tre geografiskt spridda skolor. I intervju med rektorerna framkommer att även andra lärare "lånas ut" till andra program. Detta medför svårigheter för rektorerna att följa upp den undervisning som bedrivs utanför det egna ansvarsområdet. Vissa delar av skolläsningsarbetet utförs av rektorerna i samråd. Detta gäller exempelvis beslut om specialpedagogiska resurser.

Organisationen medför också svårigheter för rektorerna att ta det ansvar som krävs av skolförfattningarna, t.ex. att utarbeta ordningsregler, upprätta en plan mot kränkande behandling, besluta om åtgärdsprogram och att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorns ansvar i dessa hänseenden bedöms även under andra bedömningsområden. I intervjuer med elever är flera elever osäkra på vem som är deras rektor.

Av utredningen framgår att skolenheternas inre organisation samt ledningsstruktur är otydlig och i vissa fall inte i överensstämmelse med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 9-10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning

Bedömning:

Skolenheterna har inte rutiner för att tillse att eleverna deltar i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska varje skolenhet ha rutiner för närvarokontroll och rektorn ska se till att vårdnadshavare informeras samma dag om att eleven varit frånvarande.

Skolenheterna på Lugnetgymnasiet har ett digitalt system, där elevernas frånvaro rapporteras. I intervjuer med elever och lärare framkommer att systemet inte är tillfredsställande eftersom det inte kan säkerställas vem det är som ringer och gör sjukanmälan. Arbetslagen på skolan använder det digitala systemet för att rapportera elevers frånvaro, men har också kompletterat med egna rutiner där vårdnadshavare eller elev ringer direkt till ansvarig lärare. I intervjuer med elever och lärare framkommer även att skolenheterna har stor frånvaro på vissa program och kurser och att det ibland kan gå en tid innan elevens vårdnadshavare informeras om att eleven varit frånvarande. I intervju med en grupp elever sägs "Ganska många elever är frånvarande från lektioner, speciellt teoretiska ämnen, ca fem elever kontinuerligt i min klass".

Av utredningen framgår att det finns brister i skolenheternas rutiner att rapportera frånvaro. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

15 kap. 16 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av skolenheterna på Lugnetgymnasiet

Sedan 2010 ingår de tre kommunala gymnasieskolorna i Falu kommun i en gemensam organisation, Falu Gymnasium, som består av Haraldsbo, Kristineskolan och Lugnet. Ledningsorganisationen för Falu gymnasium består av en gymnasiechef och tio rektorer med ansvar för olika gymnasieprogram. Falu gymnasium med cirka 2 300 elever erbjuder tio yrkesprogram, sex högskoleförberedande program, introduktionsprogram och gymnasiesärskola. På var och en av de tre gymnasieskolorna innehar en av rektorerna tilläggsuppdraget som platschef som, förutom rektoransvar, har utökat administrativt ansvar men inte någon överordnad funktion.

Skolenheterna på Lugnetgymnasiet leds av fem rektorer som har följande ansvarsområden:

1. Samhällsvetenskapligt program, humanistiskt program, nationell-idrottsutbildning.
2. Teknikprogram och introduktionsprogram.
3. Ekonomiprogram och introduktionsprogram.
4. Bygg- och anläggningsprogrammet, industritekniskt program, mediaprogram
5. El- och energiprogram, Riksidrottsgymnasium.

I Lugnetgymnasiet årskurs 1 (GY 11) går det 347 elever inklusive introduktionsprogrammen (239 exklusive introduktionsprogrammen) och i årskurs 2 och 3 (Lpf 94) finns 574 elever.

Inom introduktionsprogrammet erbjuds preparandutbildning, individuellt alternativ och språkintröduktion. Eleverna vid Falu gymnasieskolor har även möjlighet att söka till Nationell idrottsutbildning (innebandy) eller Falu Friidrottsgymnasium med riksintag, eller kombinera sitt gymnasieprogram med en idrottsprofil.

Huvuddelen av undervisningen är förlagd till skolenheternas huvudbyggnad. Skolans övriga byggnader omfattar mediehuset och sporthallen. Skolenheterna

tar emot elever från främst Falu kommun, men även från andra närliggande kommuner.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Kjell Gyllenswärd deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Håkan Eilard
Enhetschef

Marita Bergman
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

2 (2)

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).